

легко використовувати у навчально-виховно-му процесі. Подані нижче матеріали Івана За-

харченка та етнографа Галини Шафранської належать саме до такого жанру.

The critical state of the modern Ukrainian society reveals not only in economics and politics but also in spiritual and cultural spheres. School and education in general play a great role in the formation of the next generations. In May of 2007 the Rylsky Institute initiated and conducted the conference “National Factor in the System of the Modern Education”, which gave a chance to teachers and scholars to communicate up closely, in order to share ideas and personal experience. Teachers described the new topic and themes included in the school program in area of folklore and cultural studies, such as Ukrainian rite and ritual culture, sacral architecture, Diaspora’s folklore, Cossack life and folklore and others.

ТУРЕЦЬКА ТРОЯНДА

*Скільки білих кісток по степах залягло —
Не опише літопис їх жоден! —
Щоб жили ми отут,
Щоб нам добре було
Серед буйства живої природи!*

Пам’ять стрих людей нашого краю зберегла у своїх закутках дивну, стосовно до шипшини, назву: **турецька троянда**.

...Майже два з половиною століття тому неозорі обшири приозівського степу належали туркам, які хоч і не жили тут, але час від часу навідували береги Миюсу та Нагольної. Гірко доводилося тоді чубатим утікачам та їх жонам, що втекли сюди, в степові балки та байраки. Від панського гніту, що давив їм на душу на Великій Україні.

Не жаліли чужинці нікого — сизим присмерком витав тоді попіл спалених мазанок над берегами річок. А зойки поранених та жіноче тужіння розривали стривожене прибережжя.

Прийшла така біда одного часу і в Ющин байрак — поселення із п’яти хворостянок, що, здається, були надійно захищені зусібч: там — гора, там — глибоке плесо Нагольної, а трохи далі — в’язке болото. Усіх перебили турки, і все віддали пожадливому вогню. Після кривавої учти вирішили спочити. Зупинилися недалеко — у прохолоді сусіднього, за порогом, байрака. Та, мабуть, розсудилася доля так, що о тій хвилі мимо ворожого спочивку йшов пару-

бок. Відлучившись у господарських потребах в степ, він помітив дим над рідним байраком і поспішив на його запах.

Через чіпкі зарості квітучого глоду туркам не вдалося помітити юнака, і він благополучно дістався Слободи — помешкання колишніх запорізьких козаків. Тут хворостянки утворювали два рядки, чи пенії — як власне, казали слободяни. Швидко осіддали своїх вороних гарячі січовики й понеслися до вказаного парубком місця. Не сікли, не рубали своїх одвічних кривдників, а лише постинали шаблюдами зловорожі голови й порозкидали чорному воронню на поживу у чебрецевому степу: пересторога іншим османам.

А через рік сталося диво: на місці розкиданих голів вирости небачені в цих краях куці — чіпкі, недоторкані, колючі. Єдине, що приваблювало в них — великі запашні квіти і рясні ягоди. Червоні, мов рак. Попораниш руки, коли захочеш зірвати їх.

Одна літня жінка в околицях славнозвісної Савур-могили сказала мені: “Запам’ятай, синку! Там, де розкидані куці **турецької троянди**, себто **шипшини** (а вона ніколи не росте купами!) — там лежать турки!”

Може й так...

*Записано Іваном Захарченком
в селі Савурівка Шахтарського р-ну
Донецької обл. 1984 року від Передерій М. І.*